
Notat

Til : Partssammensatt samarbeidsutvalg

Fra : Rådmannen

Kopi

:

Vår referanse
13/12042 - 4

Arkivkode
C60 &13

Sted
DRAMMEN

Dato
25.10.2013

HØRING - FORSLAG TIL FORSKRIFT OM KVALIFIKASJONSKRAV FOR PERSONALE I FOLKEBIBLIOTEK

1. Bakgrunn for saken

Som en følge av endringer i lov om folkebibliotek (bibliotekloven), utarbeides en ny forskrift i tilknytning til denne. Lovendringene vil tre i kraft 1. januar 2014. Kulturdepartementet har i denne forbindelse sendt ut høringsbrevet "*Høring – forslag til forskrift om kvalifikasjonskrav for personale i folkebibliotek*".

Drammen kommune vil vise til bystyrets behandling av høring om endring av lov om folkebibliotek, sak 66/12, 19.06.2012:

Vedtak:

Drammen kommune er enig i at kommunen selv må ha frihet til å organisere oppgaver kommunen har ansvaret for, ut fra lokale forutsetninger og hensynet til et best mulig tilbud til publikum. Lederkompetanse må være avgjørende ved rekruttering av biblioteksjef.

Drammen kommune slutter seg til Kulturdepartementets forslag til endringer i bibliotekloven § 4, § 5 (alternativ 2), § 6 og kap. III.

2. Drammen kommune vil uttale seg om følgende:

- ◆ Departementets forslag knyttet til kvalifikasjonskravet, herunder om tre års praktisk erfaring er tilfredsstillende for å kompensere for manglende formell kompetanse.
- ◆ Departementets forslag knyttet til dispensasjonsadgang.
- ◆ Departementets forslag knyttet til særlig adgang til unntak fra kvalifikasjonskravet, herunder om fem ansatte med bibliotekfaglig kompetanse er en god indikator på om en kommune har bred bibliotekfaglig kompetanse.

3. Gjeldende rett og departementets forslag til ny forskrift

3.1 Kvalifikasjonskravet

Den nye bibliotekloven § 5 første ledd om kompetanse lyder:

Alle kommuner skal ha fagutdannet biblioteksjef.

I gjeldende forskrift om kvalifikasjonskrav for personale i folkebibliotek defineres hvilken fagutdannelse en biblioteksjef må ha.

Departementets forslag

Med stadige endringer i utdanningsmarkedet og forventningene til et folkebibliotek i utvikling, vil det ikke lenger være mulig å knytte en godkjenning av kompetanse kun til spesifikke utdanningstilbud. Flere fag vil etter departementets syn være bibliotekfaglig relevante. Ved å godta forskjellige fagkombinasjoner som kvalifiserende, vil vi kunne få biblioteksjefer som er godt rustet til kunne møte samfunnsutviklingens krav til bibliotekene.

Departementet foreslår at kandidat med bachelorgrad med minst 60 studiepoeng bibliotekspesifikk påbygning også vil oppfylle kvalifikasjonskravet om fagutdanning. Departementet mener videre at det ikke er nødvendig med den bibliotekspesifikke påbygningen når kandidaten kan vise til mer enn for eksempel tre års praktisk erfaring i bibliotek.

Drammen kommune: Kommunene bør selv ha frihet til å organisere oppgaver de har ansvaret for, ut fra lokale forutsetninger og hensynet til et best mulig tilbud til publikum. Når det likevel finnes en bestemmelse som regulerer et kvalifikasjonskrav for biblioteksjefer, støtter Drammen kommune departementets forslag om at flere typer utdanning kan oppfylle kvalifikasjonskravet.

Drammen kommune støtter på generelt grunnlag at praktisk erfaring kan kompensere for formell utdanning.

3.2. Dispensasjonsadgang

Det følger av bibliotekloven § 5 andre ledd at departementet kan dispensere fra kompetansekravet i bestemmelsens første ledd i særskilte tilfeller.

Etter dagens bestemmelser åpnes det for midlertidig dispensasjon etter søknad til Kulturdepartementet der kommunen kan dokumentere at det ikke har meldt seg kvalifisert fagutdannet søker til utlyst biblioteksjefstilling. Normalt skal dispensasjon da gis for to år og under vilkår om at kandidaten gjennomgår et utdanningsopplegg. Stillingen skal lyses ut om igjen etter at de to årene med midlertidig dispensasjon er utløpt. Dersom det fremdeles ikke melder seg en kandidat med formell fagkompetanse, kan det dispenseres for at vedkommende som har vært ansatt i stillingen med midlertidig dispensasjon, kan få fast dispensasjon. Fast dispensasjon gis på vilkår av at vedkommende gjennomgår et mer omfattende utdanningsopplegg.

Departementets forslag

Departementet ønsker å forenkle dette ved at det etter lovendringen kun vil være anledning til å søke om fast dispensasjon. Dispensasjon fra kravet om fagutdannet biblioteksjef til kunne være aktuelt der kommunene har lyst ut stillingen offentlig, uten at det har meldt seg kvalifiserte søkere.

Departementet foreslår at søknad om fast dispensasjon heretter sendes Nasjonalbiblioteket. Innvilget dispensasjon opphører da først når arbeidsforholdet til biblioteksjefen avsluttes, og kravet om obligatorisk opplæring fjernes.

Drammen kommune: Kommunene bør selv ha frihet til å organisere oppgaver de har ansvaret for, ut fra lokale forutsetninger og hensynet til et best mulig tilbud til publikum. Når det likevel finnes en bestemmelse som regulerer et kvalifikasjonskrav for biblioteksjefer, støtter Drammen kommune den oppmykning og forenkling som de foreslåtte endringer i forskriften på dette punkt innebærer.

3.3. Særlig adgang til unntak fra kvalifikasjonskravet

Hovedregelen i bibliotekloven § 5 første ledd er at alle kommuner skal ha fagutdannet biblioteksjef. Bibliotekloven § 5 andre ledd åpner imidlertid for dispensasjon fra hovedregelen.

Det følger av gjeldende forskrift § 4 om særlig dispensasjonsadgang at kommuner med godt utbygd bibliotekstjeneste og bred bibliotekfaglig kompetanse har mulighet til å søke Kulturdepartementet om å få ansette biblioteksjef med andre kvalifikasjoner enn det en bibliotekfaglig utdannelse gir. En eventuell dispensasjon vil bli gitt på grunnlag av en totalvurdering av bibliotekstjenesten i kommunen.

Bestemmelsen har vært brukt i noen tilfeller bl.a. i Drammen. Alle kommuner som har søkt dispensasjonsadgang etter denne bestemmelsen, har fått innvilget dette.

Departementets forslag

Departementet mener kommunen selv er nærmest til å vurdere om de har en bred bibliotekfaglig kompetanse og følgelig oppfyller adgangen til unntak fra kvalifikasjonskravet. Det er derfor nærliggende å ta ut kravet om å søke departementet om dispensasjon i disse tilfellene.

Departementet foreslår at definisjonen av bred bibliotekfaglig kompetanse konkretiseres i denne bestemmelsen. Med bred bibliotekfaglig kompetanse menes bibliotek som har minst fem ansatte som allerede oppfyller kvalifikasjonskravet i forskriften. Ved at kommuner med bred bibliotekfaglig kompetanse er unntatt fra kvalifikasjonskravet ved ansettelse av biblioteksjef, vil kommunen selv kunne vurdere hvilken kompetanse som er nødvendig for den aktuelle stillingen.

Etter departementets vurdering vil unntaksbestemmelsen i hovedsak komme til anvendelse for landets store kommuner, og i noe mindre utstrekning for de middels store kommunene.

Drammen kommune: Kommunene bør selv ha frihet til å organisere oppgaver de har ansvaret for, ut fra lokale forutsetninger og hensynet til et best mulig tilbud til publikum. Som følge av dette er Drammen kommune imot både kvalifikasjonskravet og at det skal være nødvendig å oppfylle særskilte kriterier for å få dispensasjon.

4. Konsekvenser for Drammen kommune

Selv om Drammen kommune er imot biblioteklovens og forskriftens regler om biblioteksjefers kvalifikasjoner, vil forskriftsendringene ikke påvirke Drammen kommunes frihet til selv å velge hvilke kvalifikasjoner biblioteksjefen skal ha. Dette er fordi de ansatte ved biblioteket samlet sett har en så

bred bibliotekfaglig kompetanse at Drammen kommune fortsatt vil komme inn under unntaksbestemmelsen i bibliotekloven (se punkt 3.3. over).

Rådmannens konklusjon:

På bakgrunn av Bystyrets vedtak i sak 66/12, slutter PSU seg til Rådmannens høringsuttalelse.